

FIN 3601 Styring av finansforetak

Studium

Bachelorstudiet i finans (3. år)

Kursansvarlig

Emanuel Blattner

Institutt

Institutt for regnskap - revisjon og jus

Semester

Se studieplan for aktuelt studium

Studiepoeng

7,5

Undervisningsspråk

Norsk

Innledning

Styring af finansforetak inngår i det bedriftsøkonomiske fagområdet og bygger på kunnskaper ervervet innenfor finans, økonomistyring, mikroøkonomi og metode. Målsettingen med kurset er å videreutvikle studentenes kunnskaper og ferdigheter innen analyse av bedriftsøkonomiske problemstillinger og pengepolitiske virkemidler med spesiell vekt på balanse- og likviditetsstyring i finansinstitusjoner. Både renter og valutakurser har i de senere årene vist økt volatilitet. Betydningen av finansinstitusjoners posisjonering av balansen i forhold til rentekurven har dermed fått økt betydning. Finansinstitusjoners evne til å utnytte rentekurven på en optimal måte under gitt risikoeksponering er en viktig del av kurset. Bruk av derivater i sikringsøyemed er et annet viktig område som studentene skal tilegne seg i kurset.

Læringsmål

Kunnskapsmål

En viktig forutsetning for å kunne ta optimale beslutninger i finansinstitusjoner er hvordan sentralbankens pengepolitikk påvirker renter og valutakursen. Et viktig kunnskapsmål i kurset er at studentene forstår de pengepolitiske virkemidlers konsekvenser for finansinstitusjonenes beslutningstakere.

Studentene skal tilegne seg kunnskaper om balanse-, likviditets- og lønnsomhetsstyring av finansinstitusjoner. Makroøkonomiske sammenhenger som har innvirkning på rentedannelsen og valutakurser skal kunne tas hensyn til i posisjoneringen av finansinstitusjoners balanse. Videre skal studentene tilegne seg forståelse for hvordan finansinstitusjoner skal posisjonere seg i forhold til forskjellige rentekurver og hvordan finansforetakene kan foreta funding og plassering for å fjerne durasjonseksponeringen av egenkapitalen i henhold til deres ønske om risikotaking, såkalt "on-balance" immunisering av balansen.

I tillegg skal studentene også lære seg å bruke både lineære og ikke lineære "off-balance" instrumenter (derivater) for immunisering av finansforetakene mot rente- og valutarisiko. Det er også et mål i kurset at studentene skal lære seg å anvende teoretiske kunnskaper i konkrete case og regnearksimulasjoner.

Ferdighetssmål

Etter endt kurs skal studentene kunne anvende tilegnede kunnskaper (dvs. begreper og verktøy) i analyser og diskusjoner av problemstillinger knyttet til balanse-, likviditets- og lønnsomhetsstyring i finansforetak. De skal kunne skille mellom relevant og irrelevant informasjon, og gi skriftlige svar på spørsmål som gjør at leserne forstår anvendt fremgangsmåte og svaret som fremkommer (herunder kontrollere de kilder som er anvendt). Eksempler:

- Kunne forstå konsekvensene av sentralbankens pengepolitiske tiltak
- Rentedannelsen i de korte og lange rentemarkedene
- Analysere regnskapet til finansinstitusjoner
- Kjenne til de viktigste risiki i finansinstitusjoner
- Bruke rentekurven ved optimal posisjonering av finansinstitusjoner
- Analysere renterisikoen og beregne finansinstitusjoners reprisinggap
- Kunne foreta durasjonsberegninger
- Beregning av durasjonsgap og egenkapitaldurasjon
- Fjerning av renterisikoen ved restrukturering av balansen (balanse- immunisering)
- Fjerning av renterisikoen ved hjelp av derivater (utenom balanse immunisering)

Holdningsmål

Etter endt kurs skal studentene kunne stille kritiske spørsmål til, og reflektere over eget arbeid og sentrale forutsetninger og

antakelser innen fagområdet. Eksempler:

- Vurdere fordeler og ulemper ved de ulike verktøyene som står til disposisjon
- Reflektere over egne og andres svar/påstander; Er de rimelige? Er de godt/svakt begrunnet? Er de korrekte? Er siterings- og referanseteknikken i henhold til etablerte standarder?

Forkunnskaper

Det forutsettes kunnskaper tilsvarende 2. års Bachelorstudiet i finans

Obligatorisk litteratur

Bøker:

Mishkin, Frederic S. 2013. The economics of money, banking and financial markets,. 10th ed. Pearson. Utvalgte deler

Saunders, Anthony, Marcia Millon Cornett. 2013. Financial institutions management : a risk management approach. 8th ed. McGraw-Hill/Irwin. 300 sider. 8. utg. ventet i oktober 2013

Anbefalt litteratur

Bøker:

Steigum, Erling. 2004. Moderne makroøkonomi. Gyldendal akademisk. Kapittel 2. (Dette er samme bok som ble brukt i kurset SØK 3525 Makroøkonomi for økonomer på 2. år)

Annet:

Økonomiske perspektiver - Årstale av sentralbanksjef Øystein Olsen. Siste version. Norges Bank.

http://www.norges-bank.no/Upload/82421/arstale_2011_norges_bank.pdf

Emneoversikt

1. Realøkonomiske balanser og ubalanser
2. Pengepolitikk: Inflasjonsmålsstyring, rentens effekt på inflasjon, pengepolitiske dilemmaer
3. En oversikt over finansinstitusjonene og deres særtrekk
4. Kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse i finansinstitusjoner
5. Regnskapsbaserte og markedsbaserte modeller for verddivurdering og lønnsomhetsvurdering av finansinstitusjoner
6. Likviditetsrisiko
7. Renterisiko i finansinstitusjoner
8. Rentekurvens betydning for eiendels- og gjeldsporteføljestyling
9. Balansestyring
  - Immunisering av renterisikoen "on balance"
  - Immunisering av renterisikoen ved hjelp av derivater. ("Off balance"-immunisering)
10. Bruk av Solver og RISK modulen i Excel

Dataverktøy

Regneark Excel (Solver og RISK)

Læreprosess og tidsbruk

Kurset gjennomføres med 35 timer forelesninger og 10 timer foreleserledet oppgave- og casegjennomgang.

Anbefalt tidsbruk for studentene:

Aktivitet	Timebruk
Deltakelse på forelesninger	35
Deltakelse på foreleserledet oppgave- og casegjennomgang*	10
Selvstudium, forberedelser til forelesninger og gruppearbeid	151
Avsluttende eksamen	4
Anbefalt tidsbruk totalt	200

*Den foreleserledete oppgave- og casegjennomgangen integreres med forelesningene

Ressursbruk

35 timer - Forelesninger

10 timer - Foreleserledet oppgave- og casegjennomgang

45 timer totalt

OBS!

Undervisningsutvalget innvilget ikke søknaden om at det skulle brukes to forelesere ved de 10 timene i foreleserledet oppgave- og casegjennomgang.

Eksamen

Kurset avsluttes med en 4 timers individuell skriftlig eksamen

Eksamenskoder(r)

FIN 36011 Skriftlig eksamen som teller 100% for å oppnå karakter i kurset FIN 3601, Styring av finansforetak, 7,5

studiepong.

Hjelpemidler til eksamen

Kun eksamenskalkulator TEXAS INSTRUMENTS BA II Plus™ er tillatt.

Under punktet eksamensinformasjon i studiehåndboken på web finnes det definisjoner av hjelpemidler ved skriftlig skoleeksamen. Legg særlig merke til bruk av kalkulator. <http://www.bi.no/studiehandbok/hjelpemidler>

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen ved neste ordinære gjennomføring av kurset.

Fra og med studieåret 2012/2013 er kurset flyttet fra høst- til vårsemestret. Ekstra konntinuasjon vil bli tilbudt høsten 2012.

Tilleggsinformasjon